

UPUTSTVO AUTORIMA ZA PRIPREMU RADOVA

Srpski medicinski časopis Lekarske komore objavljuje do sada neobjavljene, originalne stručne i naučne radove, pregledne članke, kratka saopštenja, uvodnike, pisma uredniku, meta-analize, prikaze bolesnika, aktuelne teme, prikaze knjiga, radove iz istorije medicine i drugo, iz svih oblasti medicine, farmacije i stomatologije, čime doprinosi promociji i razvoju struke i nauke. Časopis se objavljuje u papirnom i elektronskom obliku četiri puta godišnje.

Da bi se rad razmatrao za publikovanje neophodno je da bude pripremljen prema propozicijama ovog časopisa, a u suprotnom, urednik može da ga odbije bez daljih objašnjenja. Objavljivanje radova se ne honorariše.

Radovi se šalju elektronski.

Adresa za prijavljivanje rada je: <https://aseestant.ceon.rs/index.php/smclk>.

Časopis koristi otvoren sistem pristupa koji omogućava automatsko proveravanje plagijarizma i autoplagijarizma. Uz rad se šalju i odgovarajuće potvrde (videti na kraju ovog uputstva).

Poslati radovi za publikovanje ne smeju biti istovremeno poslati i u drugi časopis radi objavljivanja. Glavni urednik u takvim situacijama ima pravo da rad vrati autorima bez slanja rada na recenziju, da odbije štampanje rada, da obavesti o tome urednike časopisa u koje je rad poslat i da se obrati direktoru ustanove u kojoj su autori rada zaposleni. Poslati radovi za publikovanje mogu biti prethodno štampani u Zborniku radova, u vidu sažetka, i kada je to slučaj treba navesti uredniku naziv sastanka gde je rad prezentovan, kao i kada je i gde rad prezentovan i štampan.

Pristigli rad pregleda sekretar časopisa da bi se utvrdilo da li je rad napisan prema uputstvima časopisa, a urednik časopisa ima diskreciono pravo da primljeni rukopis proceni i ne objavi, ukoliko utvrdi da ne odgovara propisanim sadržinskim kriterijumima. Ukoliko je rukopis sadržinski i formalno prihvatljiv za časopis, šalje se na anonimnu recenziju kod dva recenzenta, stručnjaka iz odgovarajuće oblasti medicine.

Načinjene recenzije pregleda glavni urednik, zamenici glavnog i odgovornog urednika ili članovi Uređivačkog odbora. Rukopis koji je pristigao u časopis predstavlja poverljiv materijal sve dok se rad nalazi na recenziji. Identiteti autora i recenzenata ostaju nepoznati jedni drugima. Primedbe i sugestije recenzenata se dostavljaju autoru određenom za korespondenciju, radi konačnog oblikovanja rada. Tako prerađen rad ponovo pregleda urednik, zamenici glavnog i odgovornog urednika i/ili član Uređivačkog odbora i šalje autoru određenom za korespondenciju radi saglasnosti za objavljivanje. Konačna odluka o objavljivanju donosi se većinom glasova prisutnih članova Uredništva.

OPŠTA UPUTSTVA

Tekst rada treba da bude napisan latinicom u programu za obradu teksta *Word*, fontom *Times New Roman* i veličinom slova 12 tačaka (12 pt). Sve četiri margine treba podesiti na 25 mm, a veličinu stranice na format A4. Prored treba da bude 1,5 sa levim poravnanjem i uvlačenjem svakog pasusa za 10 mm. Ne treba da bude podeljenih reči (hifenacije). Ne treba koristiti tabulatore i uzastopne prazne karaktere (spejsove) radi poravnanja teksta, već alatke za kontrolu poravnanja u „tulbaru”. Za prelazak na novu stranu dokumenta koristi se isključivo „*Page break*”. Posle svakog znaka interpunkcije treba staviti samo jedan prazan karakter (spejs). Ako se u tekstu koriste specijalni znaci (simboli), koristite font iz paketa „*Symbol*”. Za nazive lekova koristiti isključivo generička imena. Uređaji (aparati) se označavaju fabričkim nazivima, a ime i mesto proizvođača treba navesti u obloj zagradi. Ukoliko se u tekstu koriste oznake koje su spoj slova i brojeva potrebno je precizno napisati broj koji se javlja u superskriptu ili supskriptu (npr. 99Tc, IL-6, O2, B12, CD8 itd.). Ukoliko se nešto uobičajeno piše kurzivom (*Italic*) tako se i navodi (npr. nazivi gena). Neophodno je koristiti međunarodni sistem mernih jedinica (SI), uz izuzetak temperature (°C) i krvnog pritiska (mmHg). Ukoliko je rad deo magistarske teze, odnosno doktorske disertacije, ili je urađen u okviru naučnog projekta, to treba posebno naznačiti u odeljku Napomena, na kraju teksta.

Za izradu grafičkih priloga koristiti standardne grafičke programe za vindows (*Windows*), najbolje iz programskih paketa mikrosoft ofisa (*Excel, Word Graph*). Izbegavati upotrebu boja, naročito prelaze boja i senčenje.

PRIPREMA RADA

Delovi rada su: naslovna strana, sažetak sa ključnim rečima, tekst rada, zahvalnost (po želji), literatura i prilozi.

NASLOVNA STRANA (prva strana). Naslov rada bez skraćenica, predlog kratkog naslova rada, puna imena i prezimena autora (bez titula) indeksirana brojevima, zvaničan naziv ustanova u kojima autori rade, mesto i državu (redosledom koji odgovara indeksiranim brojevima autora). Na dnu stranice navesti ime i prezime, adresu za kontakt, broj telefona, faksa i imejl adresu autora zaduženog za korespondenciju. Naslovna strana treba da bude na spskom i engleskom jeziku (druga strana).

SAŽETAK treba da ima do 250 reči, uključujući skraćenice (treća strana). Za originalne radove, prethodno i kratko saopštenje, meta-analize i pregledne radove, sažetak treba da ima sledeću strukturu: Uvod/Cilj, Metode, Rezultati, Zaključak. Svaki od navedenih segmenata treba da bude napisan kao poseban pasus. Za prikaze bolesnika, sažetak treba da ima sledeće delove: Uvod/Cilj, Prikaz bolesnika, Zaključak. Svaki deo, takođe, pisati kao poseban pasus. Za ostale vrste radova sažetak nema posebnu strukturu. Ispod Sažetka navesti od tri do šest ključnih reči ili izraza. Ne treba da se ponavljaju reči iz naslova, a ključne reči treba da budu relevantne i opisne. U izboru ključnih reči koristiti *Medical Subject Headings* – MeSH (<http://www.nlm.nih.gov/mesh>). Sažetak treba da bude napisan na srpskom i engleskom jeziku. Na **četvrtoj strani** treba da se nalazi prevod teksta koji je na trećoj strani. Ova strana mora da ima identičnu strukturu trećoj strani.

Od pete strane broji se broj strana predviđen za odgovarajuću strukturu rada.

STRUKTURA RADA. Svi podnaslovi se pišu velikim masnim slovima (**Bold**). Originalni rad, meta-analiza, prethodno i kratko saopštenje obavezno treba da imaju sledeće podnaslove: Uvod (Cilj rada navesti kao poslednji pasus Uvoda), Metode rada, Rezultati, Diskusija (koncizna, jasna, predstavlja tumačenje i poređenje rezultata studije sa relevantnim studijama koje su objavljene u domaćoj i međunarodnoj literaturi), Zaključak (mora proistići isključivo iz rezultata istraživanja rada), Spisak skraćenica (ukoliko su korišćene u tekstu), Zahvalnica, Literatura (navodi se arapskim brojevima redosledom kojim je u tekstu navedena u uglastim zagradama, vidi dalje). Struktura rada kod pregleda literature sastoji se od Uvoda, Većeg broja podnaslova, Zaključka, Literature. Struktura rada kod prikaza jednog ili više slučajeva čine: Uvod (Cilj rada navesti kao poslednji pasus Uvoda), Prikaz slučaja, Diskusija, Literatura. Ne treba koristiti imena bolesnika, inicijale, niti brojeve istorija bolesti, naročito u ilustracijama. Prikazi bolesnika ne smeju imati više od pet autora.

STATISTIČKE METODE, PRIKAZ I INTERPRETACIJA REZULTATA

Ukoliko je moguće, sve numeričke vrednosti zaokružiti na jedno decimalno mesto. Ne duplirati prikaz rezultata u tabelama i grafikonima. Za prikaz rezultata u tabelama i tekstu preporuka je da se: numerički podaci sa normalnom raspodelom i bez ekstremnih vrednosti prikazuju kao aritmetička sredina $\pm$ standardna devijacija; numerički podaci čija raspodela odstupa od normalnosti ili kada postoje ekstremne vrednosti, i ordinalni podaci, prikazuju se kao medijana i opseg (minimalna – maksimalna vrednost); nominalni podaci i ordinalni podaci sa malim brojem kategorija prikazuju kao n (%).

Prilikom opisa primenjenih statističkih metoda, prikaza i interpretacije rezultata u radu pridržavati se *SAMPL Guidelines* (Lang TA, Altman DG. *Basic statistical reporting for articles published in biomedical journals: the "Statistical Analyses and Methods in the Published Literature" or the SAMPL Guidelines*. *Int J Nurs Stud* 2015;52(1):5-9.). Primenjene statističke metode treba opisati dovoljno detaljno da ih čitalac može ponoviti na svojim podacima. Navesti korišćeni statistički test i nivo značajnosti. Saopštiti tačnu *p*-vrednost na 3 decimalna mesta.

PRILOGE (tabele, grafikone, slike itd.) postaviti na kraj rukopisa, a u samom tekstu jasno naznačiti mesto koje se odnosi na dati prilog. Krajnja pozicija priloga biće određena u toku pripreme rada za publikovanje.

SKRAĆENICE koristiti samo kada je neophodno, i to za veoma dugačke nazive hemijskih jedinjenja, odnosno nazive koji su kao skraćenice već prepoznatljivi (standardne skraćenice, kao npr. DNK, sida, HIV). Za svaku skraćenicu pun termin treba navesti pri prvom navođenju u tekstu, sem ako nije standardna jedinica mere. U naslovu se ne koriste skraćenice. Izbegavati korišćenje skraćenica u sažetku, ali ako su neophodne, svaku skraćenicu objasniti pri prvom navođenju u tekstu.

DECIMALNI BROJEVI. U tekstu rada na engleskom jeziku, u tabelama, na grafikonima i drugim priložima decimalne brojeve pisati sa tačkom (npr. 12.5 ± 3.8), a u tekstu na srpskom jeziku sa zarezom (npr. $12,5 \pm 3,8$). Kad god je to moguće, broj zaokružiti na jednu decimalu.

JEDINICE MERA. Dužinu, visinu, težinu i zapreminu izražavati u metričkim jedinicama (metar – m, kilogram (gram) – kg (g), litar – l) ili njihovim delovima. Temperaturu izražavati u stepenima Celzijusa (°C), količinu supstance u molima (mol), a pritisak krvi u milimetrima živinog stuba (mm Hg). Sve rezultate hematoloških, kliničkih i biohemijskih merenja navoditi u metričkom sistemu prema Međunarodnom sistemu jedinica (SI).

PRILOZI su tabele, slike (fotografije, crteži, sheme, grafikoni), do šest po radu. Svaki prilog se dostavlja kao poseban dokument, obeležen na isti način kao u tekstu. Ako su tabele, grafikoni, sheme ili slike već objavljene, navesti originalni izvor i priložiti pisano odobrenje autora za njihovo korišćenje

TABELE. Svaka tabela treba da bude sama po sebi lako razumljiva. Naslov treba otkucati iznad tabele, a objašnjenja ispod nje. Tabele se označavaju arapskim brojevima prema redosledu navođenja u tekstu. Tabele crtati isključivo u programu *Word*, kroz meni *Table–Insert–Table*, uz definisanje tačnog broja kolona i redova koji će činiti mrežu tabele. Desnim klikom na mišu – pomoću opcija *Merge Cells* i *Split Cells* – spajati, odnosno deliti ćelije. Kucati fontom *Times New Roman*, veličinom slova 12 *pt*, s jednostrukim proredom i bez uvlačenja teksta. Korišćene skraćenice u tabeli treba objasniti u legendi ispod tabele. Ukoliko je rukopis na srpskom jeziku, priložiti nazive tabela i legendu na oba jezika. Takođe, u jednu tabelu, u okviru iste ćelije, uneti i tekst na srpskom i tekst na engleskom jeziku (nikako ne praviti dve tabele na dva jezika).

SLIKE. Slike su svi oblici grafičkih priloga. Objavljuju se fotografije, crteži, sheme i grafikoni. Slike se označavaju arapskim brojevima prema redosledu navođenja u tekstu. Primaju se isključivo digitalne fotografije (crno-bele ili u boji) rezolucije najmanje 300 *dpi* i formata zapisa *tiff* ili *jpg* (male, mutne i slike lošeg kvaliteta neće se prihvatati za štampanje). Ukoliko autori nemaju ili nisu u mogućnosti da dostave digitalne fotografije, onda originalne slike treba skenirati u rezoluciji 300 *dpi* i u originalnoj veličini. Ukoliko je rad neophodno ilustrovati sa više slika, u radu će ih biti objavljeno nekoliko, a ostale će biti u e-verziji članka kao *PowerPoint* prezentacija (svaka slika mora biti numerisana i imati legendu). U legendi slika treba napisati korišćeno uveličanje okulara i objektiva mikroskopa. Svaka fotografija treba da ima vidljivu skalu. Potrebno je priložiti nazive slika i legendu na srpskom i engleskom jeziku.

GRAFIKONI. Grafikoni treba da budu urađeni i dostavljeni u programu *Excel*, da bi se videle prateće vrednosti raspoređene po ćelijama. Iste grafikone prekopirati i u *Word*-ov dokument. Grafikoni se označavaju arapskim brojevima prema redosledu navođenja u tekstu. Svi podaci na grafikonu kucaju se u fontu *Times New Roman*. Korišćene skraćenice na grafikonu treba objasniti u legendi ispod grafikona. Priložite nazive grafikona i legendu na srpskom i engleskom jeziku.

SHEME I CRTEŽI. Crteži i sheme se dostavljaju u *jpg* ili *tiff* formatu. Svi podaci na shemi kucaju se u fontu *Times New Roman*, veličina slova 10 *pt*. Korišćene skraćenice na shemi treba objasniti u legendi ispod sheme. Ukoliko je rukopis na srpskom jeziku, priložiti nazive shema i legendu na oba jezika.

ZAHVALNICA. Navesti sve saradnike koji su doprineli stvaranju rada, a ne ispunjavaju kriterijume za autorstvo, kao što su osobe koje obezbeđuju tehničku pomoć, pomoć u pisanju rada ili rukovode odeljenjem koje obezbeđuje opštu podršku. Finansijska i materijalna pomoć, u obliku sponzorstva, stipendija, poklona, opreme, lekova i drugo, takođe treba da budu navedene.

LITERATURA. Spisak referenci je odgovornost autora, a citirani članci treba da budu lako pristupačni čitaocima časopisa. Reference numerisati rednim arapskim brojevima prema redosledu navođenja u tekstu. Broj referenci ne bi trebalo da bude veći od 30, osim u pregledu literature, u kojem je dozvoljeno da ih bude do 50, a u meta-analizi do 100.

Broj citiranih originalnih radova mora biti najmanje 80% od ukupnog broja referenci, odnosno broj citiranih knjiga, poglavlja u knjigama i preglednih članaka manji od 20%. Nije preporučeno citiranje apstrakata. Reference članaka koji su prihvaćeni za štampu, ali još nisu objavljeni, treba označiti sa *In press* i priložiti dokaz o prihvatanju rada za objavljivanje.

U tekstu podaci o korišćenoj literaturi označavaju se arapskim brojevima u uglastim zagradama – npr. [1, 2], i to redosledom kojim se pojavljuju u tekstu.

U odeljku literatura, reference se navode prema **Vankuverskom stilu** (uniformisanim zahtevima za rukopise koji se predaju biomedicinskim časopisima), koji je uspostavio Međunarodni komitet urednika medicinskih časopisa (<http://www.icmje.org>), čiji format koriste *U.S. National Library of Medicine* i baze naučnih publikacija. Primeri navođenja publikacija (članaka, knjiga i drugih monografija, elektronskog, neobjavljenog i drugog objavljenog materijala) mogu se pronaći na internet-stranici http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html. Prilikom navođenja literature veoma je važno pridržavati se pomenutog standarda i dodati doi link rada ukoliko postoji, jer je to jedan od najbitnijih faktora za indeksiranje prilikom klasifikacije naučnih časopisa. Podaci sa interneta citiraju se uz navođenje datuma pristupa tim podacima.

PREDVIĐEN BROJ STRANICA ZA RAD SA SVIM PRILOZIMA

- **Uvodnici** – do 5 strana: mišljenja ili diskusiju o posebno značajnoj temi za Časopis, kao i o podacima koji su štampani u ovom ili nekom drugom časopisu. Obično ih piše jedan autor po pozivu.

- **Originalni članci** – do 12 strana. Predstavljaju rezultate istraživanja autora rada i njihovo tumačenje. Istraživanje treba da bude obrađeno i izloženo na način da se može ponoviti, a analiza rezultata i zaključci jasni da bi se mogli proveriti.

- **Pregledni članci** – do 10 strana. Predstavljaju sistematsko, sveobuhvatno i kritičko izlaganje problema na osnovu analiziranih i diskutovanih podataka iz literature, a koji oslikavaju postojeću situaciju u određenom području istraživanja. Literatura koja se koristi u radu mora da sadrži najmanje 3 rada autora članka iz uže naučne oblasti koja je opisana u radu.

- **Prethodna ili kratka saopštenja** – do 4 strane. Sadrže izuzetno važne naučne rezultate koje bi trebalo objaviti u što kraćem vremenu. Ne moraju da sadrže detaljan opis metodologije rada i rezultata, ali moraju da imaju sva poglavlja kao originalni članci u sažetoj formi.

- **Stručni članci** – do 10 strana. Odnose se na proveru ili prikaz prethodnog istraživanja i predstavljaju koristan izvor za širenje znanja i prilagođavanja originalnog istraživanja potrebama postojeće nauke i prakse.

- **Prikazi slučajeva** – do 6 strana. Opisuju retke slučajeve iz prakse. Slični su stručnim člancima. U ovim radovima prikazuju se neuobičajeni oblici i tokovi oboljenja, neočekivane reakcije na primenjenu terapiju, primene novih dijagnostičkih procedura ili retke i nove bolesti.

- **Članci iz istorije medicine** – do 10 strana. Ovi članci opisuju događaje iz prošlosti sa ciljem da omoguće očuvanje medicinske i zdravstvene kulture. Imaju karakter stručnih članaka.

- **Ostali članci** – prikazi knjiga, izvodi iz strane literature, izveštaji sa kongresa i stručnih sastanaka, saopštenja o radu pojedinih zdravstvenih organizacija, podružnica i sekcija, saopštenja Uredništva, pisma Uredništvu, novosti u medicini, pitanja i odgovori, stručne i naučne vesti i članci napisani u znak sećanja (*In memoriam*).

U POSTUPKU PRIJAVE

U postupku prijave neophodno je da se naglasi kojoj kategoriji rad pripada: uvodnik, stručni rad, originalni rad, prethodna ili kratka saopštenja, pregledni članak, prikaz slučaja, prikaz serije slučajeva, članak iz istorije medicine i drugo.

Uz rad neophodno je da se pošalje:

- 1) saglasnost svih autora, da rad nije delimično ili u celini objavljen, poslat ili prihvaćen za štampu u drugom časopisu,
- 2) potpisana izjava svih autora da su rukopis pročitali i odobrili za objavljivanje u časopisu sa navođenjem njihovog doprinosa u realizaciji istraživanja i pisanja rada,
- 3) izjava o nepostojanju sukoba interesa.

Autori su dužni da obezbede da njihov autorski tim naveden u rukopisu obuhvati sva i samo ona lica koja su značajno doprinela sadržaju rukopisa. Ako su u bitnim aspektima istraživačkog projekta i pripreme rukopisa učestvovala i druga lica, njihov doprinos treba navesti u fusnoti ili posebnoj napomeni (Zahvalnica, Acknowledgements).

Obaveza je autora da u napomeni navedu naziv i kodnu oznaku naučnoistraživačkog projekta u okviru koga je rad nastao, kao i pun naziv finansirajuće institucije. U slučaju da je rad pod istim ili sličnim naslovom bio izložen na nekom skupu u vidu usmenog saopštenja, detalji o tome treba da budu navedeni na istom mestu.

Autori su dužni da potpuno i pravilno citiraju izvore koji su značajno uticali na sadržaj istraživanja i rukopisa. Delovi rukopisa, uključujući tekst, jednačine, slike ili tabele, koji su doslovno preuzeti iz drugih radova moraju biti jasno označeni posebnom napomenom, npr. znacima navoda s preciznom oznaku mesta preuzimanja (broja stranice) ili, ako su obimniji, dati u zasebnom paragrafu.

Pune reference svih navoda u tekstu (citata) moraju biti navedene u zasebnom odeljku (Literatura ili Reference) i to na jednoobrazan način, u skladu sa Vankuverskim citatnim stilom koji časopis koristi. U odeljku Literatura navode se samo citirani, a ne i ostali izvori upotrebljeni prilikom pripreme rukopisa.

U slučaju da autori otkriju važnu grešku u svom radu nakon njegovog objavljivanja, dužni su da odmah o tome obaveste glavnog urednika (ili izdavača) i da sarađuju na tome da se rad povuče ili ispravi.

Obaveza je autora da u rukopisu navedu da li su u finansijskom ili bilo kom drugom bitnom sukobu interesa koji bi mogao da utiče na njihove rezultate ili interpretaciju rezultata.

Autori su dužni da se pridržavaju etičkih standarda koji se odnose na naučnoistraživački rad ([*The Declaration of Helsinki*](#), [*The Basel Declaration*](#), [*Good Laboratory Practice*](#), [*Good Clinical Practice*](#), [*ICMJE guidelines*](#)).

Autori su u obavezi da daju izjavu u skladu sa licencom *Creative Commons Attribution 4.0 International* ([*CC BY*](#)).

Preuzimanje: [**Izjava autora**](#)